

Handleiding Integraal Afwegingskader beleid en regelgeving versie 2.0

Hulpmiddel voor het maken van goed beleid en instrument bij de totstandbrenging en toetsing van voorgenomen beleid en regelgeving.

The screenshot shows a web browser window with a navigation menu on the left and a main content area. The main content area is titled 'Wie is bij het probleem betrokken?' and contains three main sections: '1. Het Kader', '2. De toelichting', and '3. De relevante vragen. incl. bronnen en vindplaatsen'. Callouts are placed over the page to highlight these sections.

1. Het Kader

2. De toelichting

3. De relevante vragen. incl. bronnen en vindplaatsen

1. Het Kader

2. De toelichting

3. De relevante vragen. incl. bronnen en vindplaatsen

1. Het Kader

2. De toelichting

3. De relevante vragen. incl. bronnen en vindplaatsen

1 Wat is het Integraal Afwegingskader beleid en regelgeving?

Het IAK is een nieuwe werkwijze voor een integrale voorbereiding van beleid en regelgeving, ondersteund door een ICT-hulpmiddel. Met deze werkwijze is het beter mogelijk om vooraf alle relevante informatie over de effecten van beleid en wetgeving voor de verschillende partijen integraal af te wegen en achteraf de gemaakte keuzes helder toe te lichten aan alle betrokkenen. Dit zorgt voor beleid en regelgeving met minder regeldruk voor burgers, bedrijven en instellingen. Maar ook voor meer transparantie in het beleid- en wetgevingsproces en een betere afstemming tussen beleid, wetgeving en uitvoering.

Je vindt het IAK op Rijksweb (onder *beleid*, subtitel *beleid communiceren* en subtitel *juridisch*) en op www.kc-wetgeving.nl (linkerkolom onder *gereedschapskist*). Het IAK is te gebruiken door zowel beleidsmakers als wetgevingsjuristen bij de rijksoverheid. Ook medewerkers van uitvoeringsorganisaties die geïnteresseerd zijn in het IAK kunnen een gastaccount aanvragen bij iak@kc-wetgeving.nl.

Het IAK helpt beleidsmakers en wetgevingsjuristen met het stellen van de juiste vragen op het juiste moment in het proces van beleid en regelgeving. Op deze wijze wordt het beleid- en wetgevingsproces ondersteunt en helder in kaart gebracht. De vraag welk maatschappelijk probleem je precies wil oplossen en of beleidsinterventie nodig is zijn daarbij essentiële eerste vragen (zie figuur 1).

The screenshot shows the IAK website interface. On the left is a navigation menu with the following items: IAK, Gebruikersinformatie, 1. Beleidsanalyse, 1.1. Probleemdefinitie en beleidsdoelen, 1.1.1. Wie is bij het probleem betrokken?, 1.1.2. Wat is het probleem?, 1.1.3. Wat is de gewenste situatie (doelen)?, 1.1.4. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?, Beleidsalternatieven, II. Effectenanalyse, III. Verantwoording, and Bronnen. The main content area is titled 'Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?' and includes a breadcrumb trail: Home > IAK > I. Beleidsanalyse > Probleemdefinitie en beleidsdoelen > Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?. Below the title is a 'Deze pagina afdrukken' link. The content is structured as follows: '2. Toelichting' (highlighted in a blue callout box) contains an 'Inleiding' section stating that in a democratic state, intervention is justified by public interest, and a section 'verschillende benaderingen van wat "publiek belang" inhoudt' which discusses the WRR's 2000 introduction of public interest. '3. Voorbeelden met betrekking tot overheidsinterventie' (highlighted in a blue callout box) contains an 'Economische theorie' section, a 'Fundamentele keuze' section, and a 'SEO-systematiek' section. The 'SEO-systematiek' section lists three types of market failures: external effects, public goods, and information asymmetry. '1. De vraag' (highlighted in a blue callout box) is indicated by a blue arrow pointing to the '1.1.4. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?' item in the navigation menu.

Figuur 1 Voorbeeld: Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het IAK bestaat uit 55 interdepartementaal geldende stukken, rapporten, toetsen, handleidingen en dergelijke waarvan er 16 stukken het verplichte kader vormen (zie figuur 2).

Figuur 2: De linkerkolom bevat onder andere de lijst met interdepartementale verplichtingen

Het IAK is een exclusief kader. Dat betekent dat alle kwaliteitsaspecten die in interdepartementaal verband gelden voor het ontwikkelen van beleid en regelgeving, zoals rapporten, kabinetsstandpunten, toetsen en handleidingen zijn opgenomen in dit kader, of dat er naar wordt verwezen. Deze kwaliteitsaspecten zijn in de tekst aangeduid als *"verplichtingen"*. Daarnaast wordt in het IAK allerlei achtergrondinformatie aangeboden die behulpzaam kan zijn bij het voorbereiden van beleid en wetgeving. Die informatie wordt in de tekst van het IAK aangeduid als *"overige informatie"*.

Het IAK is van toepassing op het hele proces van beleidsvoorbereiding, inclusief het (eventuele) ontwerp van regelgeving.

2. Wat heb ik aan het IAK?

Het IAK helpt je je beleidsdossier op een gestructureerde wijze te analyseren. Daartoe biedt het IAK je informatie over de verschillende beleidsinstrumenten (en hun toepassing) die kunnen helpen bij de oplossing van je beleidsprobleem en over de wijze waarop deze instrumenten in andere dossiers zijn toegepast. Ook biedt het IAK informatie over verplichte toetsen van regelgeving, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid, administratieve lasten, verantwoording aan de ministerraad en vormt het kader een bron van informatie die je kunt gebruiken voor Memories/Nota's van Toelichting, beleidsnota's en dergelijke.

Het IAK werkt ook in een politieke context. Door het maken van een integrale afweging van alle belangen bij een politiek onderwerp kun je alle kansen en bedreigingen in kaart brengen, zodat je de bewindspersoon een afgewogen advies kunt geven.

3. De IAK-werkwijze; algemeen

Hoe open ik het IAK en hoe navigeer ik?

Door een druk op de tab **Inhoud** (linksboven in het scherm) open je de inhoudsopgave.

De inhoudsopgave heeft een boomstructuur. Klik op een "boekje" (📖) om de onderliggende boekjes en/of pagina's te zien. Klik op een "pagina" (📄) om die pagina weer te geven. Daarnaast zijn sommige onderwerpen onderverdeeld in subonderwerpen door middel van doorgelinkte pagina's. Klik op de "hyperlink" om die pagina weer te geven (figuur 3).

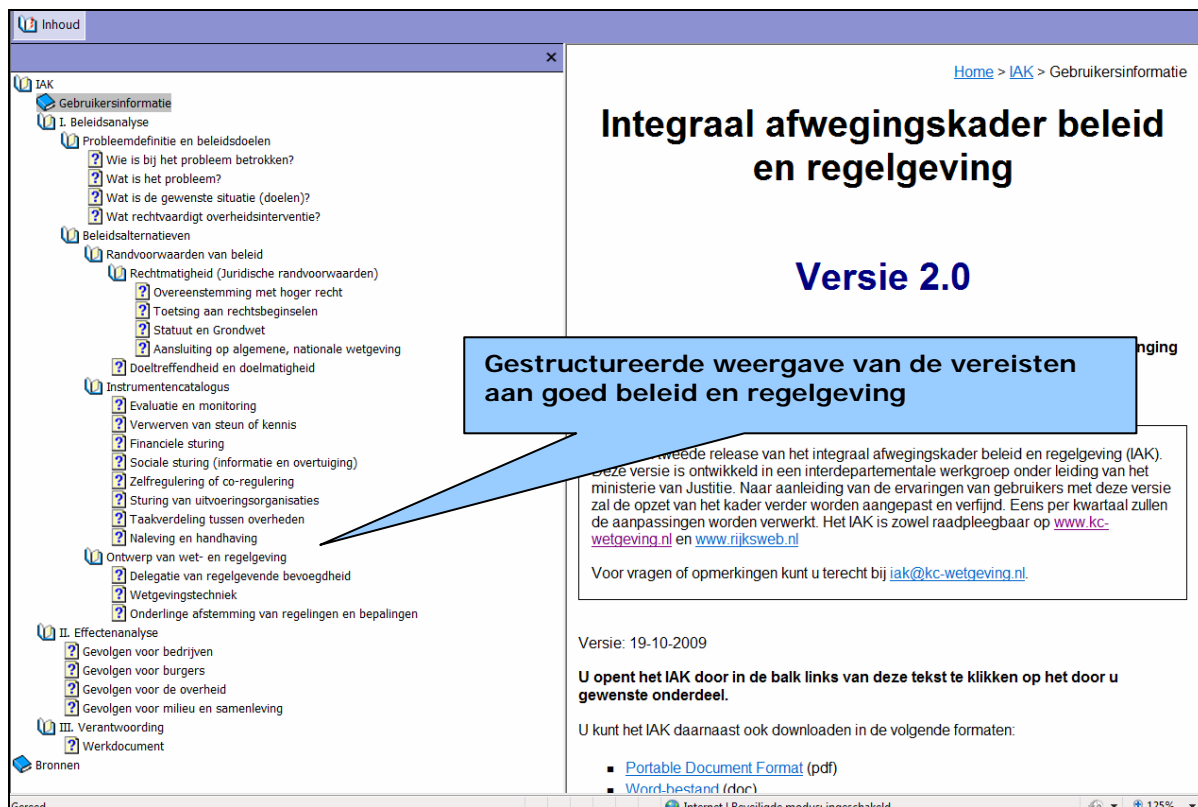
The screenshot shows the IAK interface. On the left is a navigation tree under the 'Inhoud' tab. The tree includes categories like 'IAK', 'Gebruikersinformatie', 'I. Beleidsanalyse', and 'Bronnen'. The item 'Overeenstemming met hoger recht' is selected, highlighted with a blue box labeled '1. Kader'. A blue box labeled '2. Boekje' points to a folder icon, and another labeled '3. Pagina' points to a document icon. On the right, the content of the selected 'kader' is displayed. It has a title 'Overeenstemming met hoger recht' and sections for 'Inleiding', 'Verwijzingen', and 'Interdepartementaal verplicht'. Under 'Verwijzingen', there is a list of sub-topics (subonderwerpen) with blue boxes labeled '4. Subonderwerpen' pointing to them. The sub-topics include: 'Europeesrechtelijke aspecten van nationale regelgeving', 'Europeesrechtelijke eisen aan handhaving', 'Implementatie van Europese regelgeving', 'Rechtsgrondslag EG-besluiten', and 'Toetsing aan EVRM en overig internationaal recht'. Below this is a table with columns for 'Document', 'Vragen / toetspunten', 'Beschrijving', 'Toepassing', and 'Meer informatie'.

Figuur 3: Voorbeeld van 'doorlinken' bij vereisten die horen bij "overeenstemming met hoger recht"

Hoe gebruik ik het kader in mijn beleidsproces?

Het kader is opgezet als een werkwijze die kan worden gebruikt bij de voorbereiding van beleid en regelgeving. Het is mogelijk om flexibel te wisselen tussen de verschillende fasen van het IAK (figuur 4). Van belang is om alle fasen van het kader langs te lopen, omdat het IAK werkt als een checklist ten aanzien van alle relevante aspecten bij het maken van de beleidsanalyse.

Door in de linkerkolom op de bronnen te klikken kan je alvast een kijkje in de keuken nemen van de inhoud van het IAK. Onder bronnen zijn namelijk alle kwaliteitsaspecten, onderverdeeld in *verplichtingen* en *overige achtergrondinformatie*, opgenomen waaruit het IAK is opgebouwd. Ook kan door middel van het werkdocument op een eenvoudige wijze worden navigeerd door de IAK-werkwijze.

Figuur 4: Alle stappen die het IAK stelt aan goed beleid en regelgeving worden in de linkerkom weergegeven.

De IAK-werkwijze is opgebouwd uit de volgende fasen:

- I. Beleidsanalyse
- II. Effectenanalyse
- III. Verantwoording

Onderdeel I bevat informatie over een gestructureerd analysekader voor beleid. Dit kader bevat verwijzingen naar de vragen die de reeds bestaande verantwoordingsinstrumenten beantwoord willen zien, zoals wie zijn bij het probleem betrokken en wat is het probleem? De kwaliteitsaspecten zijn gerangschikt naar onderwerp. Het IAK geeft daarbij steeds aan of het kwaliteitsaspect een verplichting is of dat het achtergrondinformatie betreft (figuur 5).

Onderdeel II bevat alle verantwoordingsinstrumenten die van belang zijn bij de effectenbeoordeling van een beleid of wetgevingsvoorstel.

Onderdeel III bevat een opzet voor een werkdocument waarin de informatie uit onderdeel I en II verantwoord kan worden. Dit werkdocument is bedoeld als hulpmiddel voor degene die het IAK toepast. Of het wenselijk is een dergelijk document verplicht in te voeren is nog onderwerp van studie.

<ul style="list-style-type: none"> Wat is het probleem? Wat is de gewenste situatie (doelen)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie? Beleidsalternatieven <ul style="list-style-type: none"> Randvoorwaarden van beleid <ul style="list-style-type: none"> Rechtmatigheid (Juridische randvoorwaarden) Overeenstemming met hoger recht Toetsing aan rechtsbeginselen Statuut en Grondwet Aansluiting op algemene, nationale wetgeving Doeltreffendheid en doelmatigheid Instrumentencatalogus <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie en monitoring Verwerven van steun of kennis Financiële sturing Sociale sturing (informatie en overtuiging) Zelfregulering of co-regulering Sturing van uitvoeringsorganisaties Taakverdeling tussen overheden Naleving en handhaving Ontwerp van wet- en regelgeving <ul style="list-style-type: none"> Delegatie van regelgevende bevoegdheid Wetgevingstechniek Onderlinge afstemming van regelingen en bepalingen II. Effectenanalyse <ul style="list-style-type: none"> Gevolgen voor bedrijven Gevolgen voor burgers Gevolgen voor de overheid Gevolgen voor milieu en samenleving III. Verantwoording <ul style="list-style-type: none"> Werkdocument Bronnen 	<p>► Verwijzingen</p> <p>Interdepartementaal verplicht</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Document</th> <th>Vragen / toetspunten</th> <th>Beschrijving</th> <th>Toepassing</th> <th>Meer informatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Milieueffectentoets</td> <td>Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor het energiegebruik? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor de mobiliteit? Wat zijn de gevolgen voor het verbruik en beheer van de voorraden van grondstoffen? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor afvalstromen? Wat zijn de gevolgen van ontwerp-regelgeving voor emissies naar de lucht? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor emissies naar de bodem? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor emissies naar het oppervlaktewater? Wat zijn de gevolgen voor het gebruik van de beschikbare fysieke ruimte?</td> <td>Deze toets bevat de vragen die de ministeries moeten beantwoorden zodat VROM de voorgenomen regelgeving kan toetsen op de gevolgen van het milieu.</td> <td>Wet en regelgeving met substantiele gevolgen voor het milieu wordt getoetst door het meldpunt voorgenomen regelgeving voorafgaande aan de behandeling van het voorstel in de ministerraad. De MET bestaat uit vragen die helpen gevolgen van voorgenomen regelgeving voor het milieu te voorzien en te onderbouwen.</td> <td>Meer informatie</td> </tr> </tbody> </table> <p>Overige nuttige informatie</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Document</th> <th>Vragen</th> <th>Beschrijving</th> <th>Auteur</th> <th>Meer informatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Quickscan voorgenomen regelgeving</td> <td>Zijn er substantiele effecten te verwachten voor het bedrijfsleven? Zo ja, voor welke sectoren? Zijn er substantiele effecten te verwachten voor het milieu? Zo ja, voor welke onderdelen? Zijn er substantiele effecten te verwachten...</td> <td>Met de Quickscan wordt ervan in het beleids- en...</td> <td>Ministerie van Economische Zaken</td> <td>Meer informatie</td> </tr> </tbody> </table>	Document	Vragen / toetspunten	Beschrijving	Toepassing	Meer informatie	Milieueffectentoets	Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor het energiegebruik? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor de mobiliteit? Wat zijn de gevolgen voor het verbruik en beheer van de voorraden van grondstoffen? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor afvalstromen? Wat zijn de gevolgen van ontwerp-regelgeving voor emissies naar de lucht? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor emissies naar de bodem? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor emissies naar het oppervlaktewater? Wat zijn de gevolgen voor het gebruik van de beschikbare fysieke ruimte?	Deze toets bevat de vragen die de ministeries moeten beantwoorden zodat VROM de voorgenomen regelgeving kan toetsen op de gevolgen van het milieu.	Wet en regelgeving met substantiele gevolgen voor het milieu wordt getoetst door het meldpunt voorgenomen regelgeving voorafgaande aan de behandeling van het voorstel in de ministerraad. De MET bestaat uit vragen die helpen gevolgen van voorgenomen regelgeving voor het milieu te voorzien en te onderbouwen.	Meer informatie	Document	Vragen	Beschrijving	Auteur	Meer informatie	Quickscan voorgenomen regelgeving	Zijn er substantiele effecten te verwachten voor het bedrijfsleven? Zo ja, voor welke sectoren? Zijn er substantiele effecten te verwachten voor het milieu? Zo ja, voor welke onderdelen? Zijn er substantiele effecten te verwachten...	Met de Quickscan wordt ervan in het beleids- en...	Ministerie van Economische Zaken	Meer informatie
	Document	Vragen / toetspunten	Beschrijving	Toepassing	Meer informatie																
Milieueffectentoets	Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor het energiegebruik? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor de mobiliteit? Wat zijn de gevolgen voor het verbruik en beheer van de voorraden van grondstoffen? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor afvalstromen? Wat zijn de gevolgen van ontwerp-regelgeving voor emissies naar de lucht? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor emissies naar de bodem? Wat zijn de gevolgen van de ontwerp-regelgeving voor emissies naar het oppervlaktewater? Wat zijn de gevolgen voor het gebruik van de beschikbare fysieke ruimte?	Deze toets bevat de vragen die de ministeries moeten beantwoorden zodat VROM de voorgenomen regelgeving kan toetsen op de gevolgen van het milieu.	Wet en regelgeving met substantiele gevolgen voor het milieu wordt getoetst door het meldpunt voorgenomen regelgeving voorafgaande aan de behandeling van het voorstel in de ministerraad. De MET bestaat uit vragen die helpen gevolgen van voorgenomen regelgeving voor het milieu te voorzien en te onderbouwen.	Meer informatie																	
Document	Vragen	Beschrijving	Auteur	Meer informatie																	
Quickscan voorgenomen regelgeving	Zijn er substantiele effecten te verwachten voor het bedrijfsleven? Zo ja, voor welke sectoren? Zijn er substantiele effecten te verwachten voor het milieu? Zo ja, voor welke onderdelen? Zijn er substantiele effecten te verwachten...	Met de Quickscan wordt ervan in het beleids- en...	Ministerie van Economische Zaken	Meer informatie																	

Figuur 5: In deze tabel zie je dat bij *gevolgen voor milieu en samenleving* de 'milieueffectentoets' als een *verplichting* geldt terwijl de 'quickscan voorgenomen regelgeving' als *achtergrondinformatie* dient.

De IAK-werkwijze rangschikt de eisen die worden gesteld aan goed beleid en regelgeving.

Deze eisen zijn ontsloten op *onderwerp* (zie linkerkolom van het IAK)). Het voordeel van deze wijze van ontsluiten is dat men: (1) Bij een bepaald onderwerp *alle* relevante kwaliteitsaspecten vindt en (2) inzicht krijgt in alle aspecten die een rol spelen bij de voorbereiding van beleid en regelgeving.

Elk onderwerp is voorzien van een beknopte toelichting. Daarna volgt een tabel met alle documenten die relevant zijn voor het onderwerp (figuur 6).

<ul style="list-style-type: none"> IAK Gebruikersinformatie I. Beleidsanalyse <ul style="list-style-type: none"> Problemedefinitie en beleidsdoelen <ul style="list-style-type: none"> Wie is bij het probleem betrokken? Wat is het probleem? Wat is de gewenste situatie (doelen)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie? Beleidsalternatieven II. Effectenanalyse III. Verantwoording Bronnen 	<p>1. Document</p> <p>Aanwijzingen voor de Regelgeving</p> <p>Alvorens tot het treffen van een regeling wordt besloten, worden de volgende stappen gezet:</p> <p>a. kennis wordt vergaard van de relevante feiten en omstandigheden met betrekking tot het bewuste onderwerp;</p> <p>b. Alvorens tot het treffen van een regeling wordt besloten, worden de volgende stappen gezet:</p> <p>c. onderzocht wordt of de gekozen doelstellingen kunnen worden bereikt door middel van het zelfregulerend vermogen in de betrokken sector of sectoren dan wel daarvoor overheidsinterventie noodzakelijk is;</p> <p>Certificatie en accreditatie in het kader van het overheidsbeleid</p> <p>Wordt door de toepassing van certificatie een nuttige bijdrage geleverd aan het publieke belang?</p> <p>- Leent de aard en het gewicht van het publieke belang zich voor certificatie?</p> <p>- Zijn de certificatie-eisen in voldoende mate gericht op objectieve kenmerken van een persoon, product of een proces?</p>	<p>2. Vragen</p> <p>Deze aanvijzingen hebben betrekking op regelingen, die onder ministerieel verantwoordelijkheid tot stand komen en, voor zover uitdrukkelijk aangegeven, op verdragen, bindende besluiten van organen van de Europese Gemeenschappen en andere besluiten van volkenrechtelijke organisaties.</p> <p>Deze nota geeft een beleidskader voor nieuwe certificatieregelingen, of te vernieuwen regelingen waar een publiek belang aan de orde is. Voorts geeft het kabinet aan hoe de relatie tussen de overheid en de Raad voor de Accreditatie wil vormgeven.</p>	<p>3. Beschrijving</p> <p>Rijksoverheidsbeleid sluit deze een convenant. De aanvijzingen van convenanten zijn dan van toepassing.</p> <p>Justitie toetst voorgenomen regelgeving voorafgaande aan de behandeling in voorportaal, onderraad en ministerraad (de zogenaamde WKB-toets). In die toetsing worden onder andere de Aanwijzingen voor de regelgeving langsgelopen.</p>	<p>4. Toepassing</p> <p>Justitie toetst voorgenomen regelgeving voorafgaande aan de behandeling in voorportaal, onderraad en ministerraad (de zogenaamde WKB-toets). Indien bij voorgenomen wet- en regelgeving certificering aan de orde komt dan wordt door Justitie aan de hand van dit kabinetsstandpunt getoetst of voldaan wordt aan de voorwaarden voor het gebruik van certificering. Deze toets helpt om alle facetten van certificering in kaart te brengen. Na het doornemen van deze toets kan dan ook een weloverwogen besluit worden genomen om al dan</p>	<p>5. Meer informatie</p> <p>Meer informatie</p> <p>Meer informatie</p>
---	---	--	--	---	--

Figuur 6: De relevante interdepartementale verplichtingen bij de vraag of er een publiek belang in het geding is.

Door op *meer informatie* te klikken in deze tabel krijg je toegang tot het document zelf en tot aanvullende informatie zoals een samenvatting van het document en de contactpersoon (figuur 7).

Figuur 7: Op deze wijze is meer informatie over de BET weergegeven in het IAK

In deze tabel kun je ook zien welke vragen uit het document de aanleiding vormden om het document onder het betrokken onderwerp te rangschikken.

Daarnaast zijn de *bronnen* ook los te raadplegen. In het boekje "*Bronnen*" zijn alle documenten alfabetisch gerangschikt en voorzien van aanvullende informatie als bijvoorbeeld een samenvatting en de contactpersoon. Ook in de indeling van de bronnen is een onderscheid aangebracht tussen "*verplichtingen*" (interdepartementaal geldende verplichtingen) en "*achtergrondinformatie*".

4. De IAK-werkwijze nader bekeken

Fase I Beleidsanalyse

Het eerste deel van de beleidsanalyse biedt een handvat voor je aanpak van de beleidsanalyse. In de analyse staan vier vragen centraal:

- Probleemdefinitie en beleidsdoelen**
- Wie is bij het probleem betrokken?
- Wat is het probleem?
- Wat is de gewenste situatie (doelen)?
- Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Aan deze standaardvragen zijn documenten gekoppeld die je helpen de vragen helder beantwoord te krijgen, al of niet in samenwerking met partijen uit je beleidsveld. Wanneer je kijkt naar de eerste vraag "Wie is bij het probleem betrokken" dan komt uit het IAK naar voren dat een krachtenveldanalyse kan bijdragen aan het beantwoorden

van deze vraag. Voorts zie je welke verplichtingen en achtergrondinformatie van toepassing zijn op “Wie is er bij het probleem betrokken”. De uitvoerbaarheids- en handhavingstoets staat bijvoorbeeld in het rijtje “interdepartementaal verplicht”. Het IAK geeft vervolgens aan: welke vragen uit de U&H toets relevant zijn, een korte beschrijving van de toets, het toepassingsmoment en overige informatie (figuur 8).

Vraag	Uitvoerbaarheids- en handhavingstoets	Meer informatie	
Wie is er bij het probleem betrokken?	De U&H-toets wordt uitgevoerd voor ontwerpregeling op nationaal niveau met substantiele (neven)effecten voor uitvoerende en handhavende instanties, met nationale beleidsruimte, die nog niet in de ministerraad of een onderraad aan de orde is geweest.	De U&H-toets is een verplicht instrument om de beoogde en ook de niet-beoogde gevolgen van ontwerp-regelgeving voor de organisaties die met de uitvoering worden geconfronteerd te toetsen (de rechterlijke macht inclusief) in kaart te brengen. De U&H-toets is aan de orde bij ontwerp-regelgeving op nationaal niveau (wetten, amvb's alsmede wijzigingsvoorstellen daarvan, met uitzondering van begrotingswetten en initiatiefwetsvoorstellen).	Voorgenomen regelgeving wordt voortgaande aan behandeling in voorportaal, onderaad en ministerraad getoetst door de sector wetgevingskwaliteitsbeleid van Justitie. Voorgenomen regelgeving met substantiele gevolgen voor uitvoering en handhaving wordt daarnaast aan een U&H-toets onderworpen: opstellend departement maakt de gevolgen van de voorgenomen regelgeving op deze terreinen aan de hand van de toelichting van erge vragen en de verantwoordelijkheid hierover in de toelichting bij het voorstel inzichtelijk. In verband met de eventuele afstemming die er nodig is met de raad voor de rechtspraak ijm beslag op het gerechtelijk apparaat, OM en uitvoeringsinstanties, dient Justitie al vroeg in het beleidsproces ingesloten te worden over een dergelijk voorstel. Voortgaande hieraan kan in de fase van voorbereiding van het beleid de werkbaarheidsanalyse helpen deze vragen al scherp op het netvlies te helpen.

Figuur 8: U&H toets komt als verplichting naar voren bij “Wie is er bij het probleem betrokken”

Wanneer het probleem duidelijk in kaart is gebracht, dan kan vervolgens worden gezien wat de randvoorwaarden aan het beleid zijn. Hierbij valt te denken aan juridische randvoorwaarden (zoals: overeenstemming met hoger recht, rechtsbeginselen en de grondwet), maar ook doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Dit ziet er in het IAK als volgt uit:

- Randvoorwaarden van beleid**
- Rechtmatigheid (Juridische randvoorwaarden)
 - Overeenstemming met hoger recht
 - Toetsing aan rechtsbeginselen
 - Statuut en Grondwet
 - Aansluiting op algemene, nationale wetgeving
 - Doeltreffendheid en doelmatigheid

Indien je klikt op “Aansluiting op algemene, nationale regelgeving” dan wordt duidelijk dat bij deze term meerdere algemene wetten moeten worden nagelopen (figuur 9).

Aansluiting op algemene, nationale wetgeving

► Inleiding

Verscheidenheid in verwante regelgeving kan ontstaan door een afzonderlijke groei van beleid en wetgeving (in verschillende landen), op verschillende beleidsterreinen of, in het ergste geval, binnen één beleidsterrein. Hiermee wordt niet alleen de overzichtelijkheid van het recht geschaad, maar ook de rechtszekerheid.

Om de verscheidenheid binnen wet- en regelgeving tegen te gaan, is het wenselijk dat een wetsvoorstel (van bijzondere wetten) aansluiting/afstemming vindt bij de algemene wetten, hetgeen in [Ar 49](#) als volgt wordt verwoord:

'In bijzondere wetten wordt alleen afgeweken van algemene wetten, indien dit noodzakelijk is. Een afwijking wordt in de memorie van toelichting bij de bijzondere wet gemotiveerd'

Het is van groot belang dat er sprake is van aansluiting en onderlinge afstemming op algemene, nationale wetgeving. Als in een rechtsstelsel de onderlinge afstemming van regels tekort schiet, ontstaan er namelijk inconsistenties en onnodige fricties bij lagere regelgevers, uitvoerders, handhavers, de consument en de rechter. Onvoldoende aansluiting op algemene nationale wetgeving heeft derhalve invloed op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de beoogde regeling.

De toepasselijkheid van de volgende algemene wetten dient te worden nagelopen:

- [Algemene wet Bestuursrecht](#)
- [Burgerlijk Wetboek](#)
- [Comptabiliteitswet 2001](#)
- [Kaderwet Zelfstandige Bestuursorganen](#)
- [Kaderwet Adviescolleges](#)
- [Wet Openbaarheid van Bestuur](#)
- [Wetboek van Strafrecht](#)

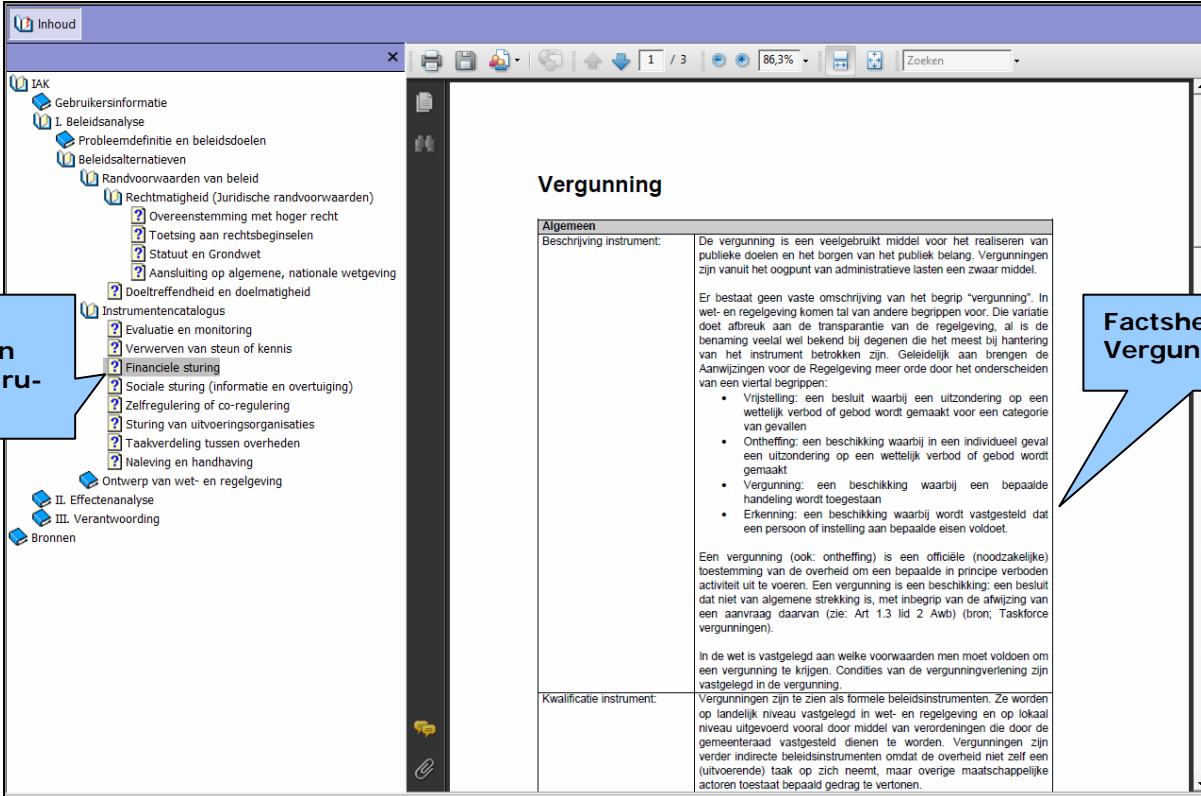
Figuur 9: Geeft aan met welke algemene wetten men rekening moet houden bij de randvoorwaarden van beleid.

In het tweede deel van de beleidsanalyse is een instrumentencatalogus opgenomen, die is onderverdeeld in acht categorieën:

Instrumentencatalogus

- Evaluatie en monitoring
- Verwerven van steun of kennis
- Financiële sturing
- Sociale sturing (informatie en overtuiging)
- Zelfregulering of co-regulering
- Sturing van uitvoeringsorganisaties
- Taakverdeling tussen overheden
- Naleving en handhaving

In deze instrumentencatalogus zijn 53 beleidsinstrumenten opgenomen die zijn onderverdeeld in verschillende categorieën (o.a. zelfregulering, financiële sturing en taakverdeling tussen overheden). Aan de hand van factsheets wordt verduidelijkt wat de toepassing van een bepaald beleidsinstrument is (figuur 10).

Diverse categorieën beleidsinstrumenten

Factsheet Vergunningen

Algemeen	
Beschrijving instrument:	De vergunning is een veelgebruikt middel voor het realiseren van publieke doelen en het borgen van het publiek belang. Vergunningen zijn vanuit het oogpunt van administratieve lasten een zwaar middel. Er bestaat geen vaste omschrijving van het begrip "vergunning". In wet- en regelgeving komen tal van andere begrippen voor. Die variatie doet afbreuk aan de transparantie van de regelgeving, al is de benaming veelal wel bekend bij degenen die het meest bij hantering van het instrument betrokken zijn. Geleidelijk aan brengen de Aanwijzingen voor de Regelgeving meer orde door het onderscheiden van een viertal begrippen: <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstelling: een besluit waarbij een uitzondering op een wettelijk verbod of gebod wordt gemaakt voor een categorie van gevallen • Ontheffing: een beschikking waarbij in een individueel geval een uitzondering op een wettelijk verbod of gebod wordt gemaakt • Vergunning: een beschikking waarbij een bepaalde handeling wordt toegestaan • Erkenning: een beschikking waarbij wordt vastgesteld dat een persoon of instelling aan bepaalde eisen voldoet. <p>Een vergunning (ook: ontheffing) is een officiële (noodzakelijke) toestemming van de overheid om een bepaalde in principe verboden activiteit uit te voeren. Een vergunning is een beschikking: een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan (zie: Art 1.3 lid 2 Awb) (bron: Taskforce vergunningen).</p> <p>In de wet is vastgelegd aan welke voorwaarden men moet voldoen om een vergunning te krijgen. Condities van de vergunningverlening zijn vastgelegd in de vergunning.</p>
Kwalificatie instrument:	Vergunningen zijn te zien als formele beleidsinstrumenten. Ze worden op landelijk niveau vastgelegd in wet- en regelgeving en op lokaal niveau uitgevoerd vooral door middel van verordeningen die door de gemeenteraad vastgesteld dienen te worden. Vergunningen zijn verder indirecte beleidsinstrumenten omdat de overheid niet zelf een (uitvoerende) taak op zich neemt, maar overige maatschappelijke actoren toestaat bepaald gedrag te vertonen.

Figuur 10: Factsheet vergunning als (mogelijk) beleidsinstrument onder de categorie 'financiële sturing'.

Het laatste deel van de beleidsanalyse geeft aan op welke wijze wet- en regelgeving (indien inzet van dit instrument nodig is) kan worden vormgegeven. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn:

Ontwerp van wet- en regelgeving

- Delegatie van regelgevende bevoegdheid
- Wetgevingstechniek
- Onderlinge afstemming van regelingen en bepalingen

Bij ontwerp van wet- en regelgeving komen in het IAK veelvuldig de Aanwijzingen voor regelgeving en het Draaiboek voor wetgeving aan de orde. Het IAK verwijst dan ook naar de digitale Aanwijzingen en het digitale Draaiboek, zodat je daar ook rustig doorheen kan bladeren voor verdere (wetstechnische en procedurele informatie). Dit is mogelijk doordat zowel het IAK als de Aanwijzingen en het Draaiboek in dezelfde programma-architectuur zijn ontwikkeld (figuur 11).

Figuur 11: Hier zie je dat het de IAK-werkwijze aansluit op de digitale Aanwijzingen

Fase II Effectenanalyse

In de effectenanalyse vind je de verantwoordingsmodule, waarin alle bestaande verplichte kwaliteitstoetsen zijn opgenomen, zoals de bedrijfseffectentoets, de milieueffectentoets, de Actaltoets, etc. Deze toetsen stellen eisen aan je beleids/regelgevingsproduct en de verantwoording over de hierin gemaakte keuzes. Denk aan de gevolgen voor bedrijven, voor burgers, voor de overheid en voor milieu en samenleving (figuur 12).

Document	Vragen / toetspunten	Beschrijving	Toepassing	Meer informatie
Aanwijzingen voor de Regelgeving	Bij de afweging van verschillende mogelijkheden tot overheidsinterventie om een doelstelling te bereiken wordt in ieder geval gelet op de volgende aspecten: a. de mate waarin verwacht mag worden dat een regeling het beoogde doel zal helpen te verwezenlijken; b. de neveneffecten van een regeling; c. de lasten van een regeling voor de overheid enerzijds en burgers, bedrijven en instellingen anderzijds. bron	Deze aanwijzingen hebben betrekking op regelingen, die onder ministerieel verantwoordelijkheid tot stand komen en, voor zover uitdrukkelijk aangegeven, op verdragen, bindende besluiten van organen van de Europese Gemeenschappen en andere besluiten van volkenrechtelijke organisaties.	Justitie toetst voorgenomen regelgeving voorafgaande aan de behandeling in voorportaal, onderraad en ministerraad (de zogenaamde WKB-toets). In die toetsing worden onder andere de Aanwijzingen voor de regelgeving langsgelopen.	Meer informatie
Bedrijfseffectentoets	Voor welke categorieën bedrijven heeft de ontwerp-regelgeving mogelijk	Deze handleiding geeft aan ministeries, aan de hand van negen vragen, een toelichting voor	Indien je voorgenomen wet- of regelgeving voor substantiële gevolgen heeft voor het	Meer informatie

Figuur 12: Voorbeeld "Gevolgen voor bedrijven".

Om de effecten en lasten van beleid en/of regelgeving in kaart te brengen zijn drie stappen nodig:

1. Breng de effecten en lasten in kaart
2. Bepaal welke effecten en lasten het meest significant zijn
3. Werk de meest significante effecten en lasten uit (kwantitatief en/of kwalitatief).

Er zijn verschillende toetsen of toetsmomenten waarin wordt gevraagd om de effecten van beleid en regelgeving aan te geven. Deze toetsen vormen de kern van het IAK. In de volgende onderdelen worden deze per thema gegroepeerd. De interdepartementaal geldende toetsen in de zin van verplichte toetsmomenten zijn:

- [De WKB toets](#)
- [De bedrijfseffectentoets](#)
- [De milieueffectentoets](#)
- [De toetsing ten aanzien van interbestuurlijke verhoudingen](#)
- [De toetsing ten aanzien van de grondwettelijke kaders](#)
- [De toetsing ten aanzien van administratieve lasten burgers](#)
- [De Actal toets](#)

Wanneer je bijvoorbeeld op de Actal toets klikt dan verschijnt in het IAK alle belangrijke informatie over deze toets, zoals: de beschrijving, toepasbaarheid, vragen en overige informatie (figuur 13).

ACTAL toets

[Downloaden](#)

Actal toetst voorgenomen wet- en regelgeving met administratieve lasten voor bedrijven en burgers van alle ministeries met uitzondering van de ministeries waarmee Actal een convenant heeft gesloten (stand 1 oktober 2009: LNV, VROM en Justitie).

Vorgenomen wet- en regelgeving dient voorzien te worden van een kwantificering van de administratieve lasten. Deze kwantificering wordt ter toetsing voorgelegd aan Actal indien het lasten voor de burger betreft of indien het een lastenverlaging of verhoging voor het bedrijfsleven van meer dan 10.000 euro betreft. Voorafgaande aan de behandeling in de Ministerraad toetst Actal deze kwantificering in door Actal geselecteerde dossiers. De selectiemethodiek is afhankelijk van het type administratieve lasten (burger of bedrijfsleven) en staat verwoord op www.actal.nl. Dossiers die lasten van een miljoen of minder voor bedrijven betreffen, worden in beginsel niet geselecteerd. Dossiers waarin burgers een rol spelen met administratieve lasten onder de 10.000 euro of out of pocketkosten onder de 50.000 euro worden in beginsel niet geselecteerd. De richtlijn helpt Actal om te bepalen welke voorstellen tot wet- of regelgeving worden getoetst. Actal kan afwijken van de selectiemethodiek. De kwantificering betreft een ex ante berekening van de totale administratieve lastendruk op basis van het standaardkostenmodel. In alle gevallen waar onvoldoende aandacht is besteed aan de gevolgen voor de administratieve lastendruk, wordt door Actal zonder meer geadviseerd.

Voor wie	beleidsmakers en wetgevingsjuristen
Contactpersoon	Adviescollege toetsing administratieve lasten (ACTAL)
Informatietype	Wetgevingstoets
Auteur(s)	
Organisatie	ACTAL
Uitgever	ACTAL
Publicatiedatum	23-3-2006

1. Zijn de te verwachten administratieve lasten voor het bedrijfsleven en burgers gekwantificeerd en is de berekening daarvan voldoende onderbouwd?
<https://www.kc-wetgeving.nl/filesadmin/documents/IAK/IAK.toetsen/Actal-toets.pdf#page=1>
2. Is er voldoende aandacht besteed aan alternatieven, die mogelijk minder administratieve lasten voor het bedrijfsleven en voor

Figuur 13: Actal toets weergegeven in het IAK bij de effectenanalyse als één van de verplichte toetsmomenten

Fase III Verantwoording

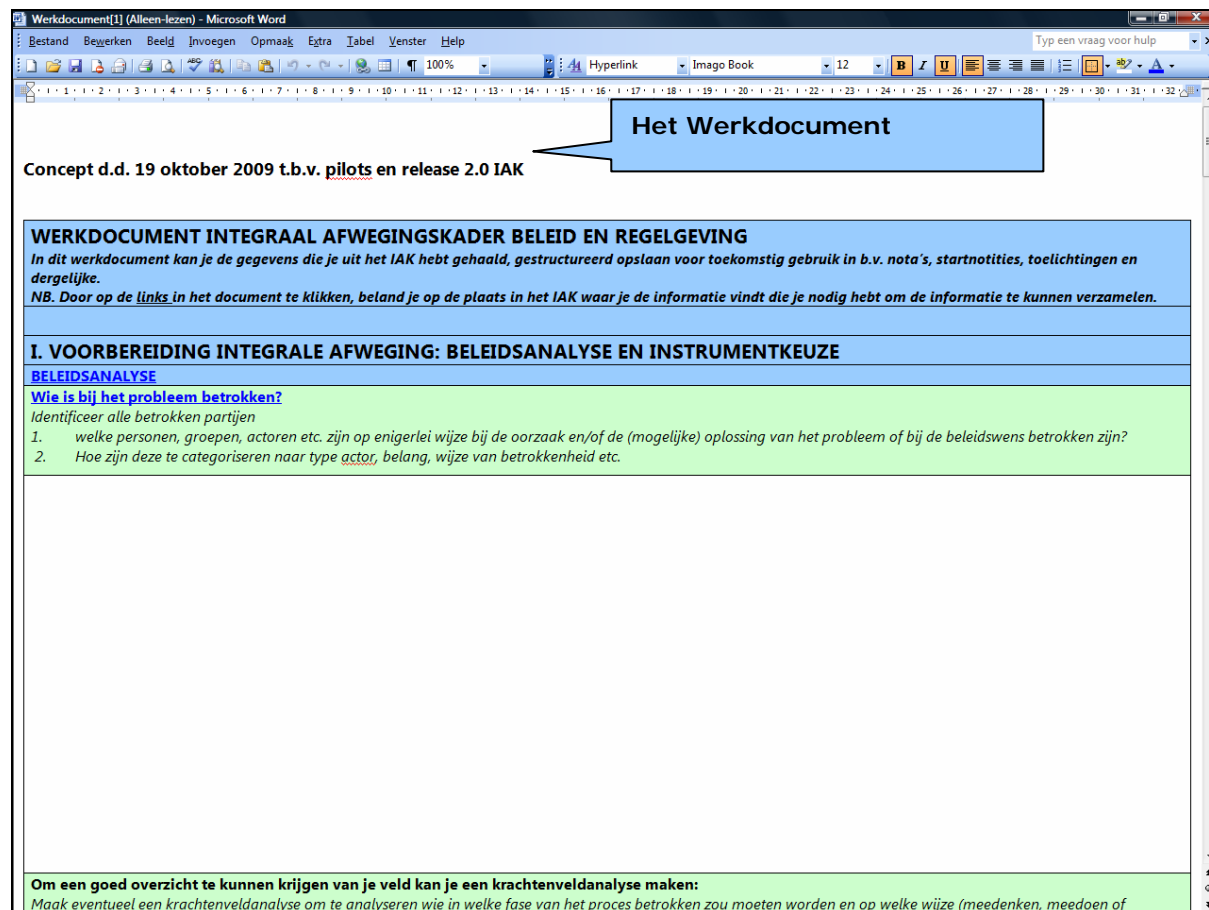
Dit deel bestaat uit een werkdocument waarin je alle informatie die je in de eerste twee delen voor jouw dossier hebt verzameld, kan opslaan zodat je het kan hergebruiken in

andere documenten zoals startnotities, toelichtingen, Ministerraadformulieren en andere verantwoordingsdocumenten.

Interessant aan het werkdocument is dat je ook via dit document weer het IAK kunt raadplegen. Het werkdocument geeft het IAK in hoofdlijnen weer en door op de hyperlinks te klikken kom je vanzelf weer bij het desbetreffende onderdeel van het IAK terecht en kun je de beleidsanalyse en effectenanalyse verder structureren (figuur 14)

Let op:

Wanneer je klikt op één van de hyperlinks in het werkdocument dan kom je eerst terecht op de hoofdpagina van het Kenniscentrum voor Wetgeving. Dit gebeurt eenmalig omdat het IAK zich op een beveiligde site bevindt. Wanneer je vervolgens nogmaals op welke hyperlink dan ook in het werkdocument klikt dan kom je meteen terecht in het stappenplan van het IAK. Vervolgens moet je klikken op *volledig scherm* om het IAK-systeem volledig in het scherm te krijgen, inclusief linkerkolom zodat je gemakkelijk door het IAK kan navigeren.

Figuur 14: Weergave van het werkdocument.

5. Nadere informatie

Suggesties en vragen over het gebruik van het IAK zijn van harte welkom en kunnen worden gestuurd naar het steunpunt IAK, een samenwerkingverband tussen het Ministerie van Justitie en de Regiegroep Regeldruk.

Graag mailen aan: iak@kc-wetgeving.nl.